

Bom haj Bóh!

Cíklo 33.
16. augusta.

Létnik 6.
1896.

Sáerbske njeđželske lopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Esmerlerjez knihicísciežetu w Budyschinje a šu tam doſtač ſa ſchtrvortlētnu vſchedpłatu 40 np.

11. njeđžela po ſwjatej Trojizy.

1 Kor. 15, 1—10.

Stary dobry evangelij.

Hdyž by šo naš evangeliskich něchtó proſhcež chýl: ſhoto je pola waſ, ſhoto je w waſchej zyrkwi najwyſhſche a najlepſche? Ssmý my nadžiomne wſchitzu psches jene w tym wotmoſwjenju: evangelij! kaž Luther w 62 ſ tych 95 ſadow wupraji: prawy wérny poſkład zyrkwe je ſwiaty evangelij kraſnosće a hnady Božeje. Stary dobry evangelij! Kaž paſ bohaty wěſcze ſa tym hłada, hacž ma hishcze ſwoj poſkład, tak tež my derje cžinimy na na ſaložku dženſkiſcheje epifole. 1 Kor. 15, 1—10 ſo teho wěſczi ſcžinicž, hacž je stary kraſny poſkład evangelija hishcze naſch abo hacž je šo nam w běhu cžaſow ſhubit. Stary dobry evangelij! Bohu budž džak! my jón mamy. Bóh pomhaj nam, ſo jón wobkhowamý.

1. Bohu budž džak! my jón hishcze mamy. Ale džiw je, džiw Boži to je pschi wſchitkach wichorach a nadpadach na drohe ſłowo, pschi wſchém tym, ſhotož je ſebi evangelij dyrbjak lubicž dacž: ſazpiwanje a ſacziſnjenje židow, hanjenje a pschecžehanje psches pohanow, ſanjerodženje a ſakomdženje psches kſchesczianow ſamych. Nětko chzedža jón naſhemu cžaſej pschihódny ſcžinicž, ſa kóždeho komodny, to je ſrudnje! Evangelij je ſłowo wot kſchiza: Chrystus je ſa naſche hréchi wumrjel. Ale to ſo naſhim farisejskim njeſpodoba. Evangelij preduje: Chrystus je wot morwych horje ſtanył. Ale to ſo ſaſo ſadduzejskim njeſpodoba.

Evangelij chze ſbóžnych cžinicž, ale to ſo ſaſo naſhemu po ſwěcze a pjenjeſach hłodnemu narodej lubicž njecha a tak ſo na kniſowym ſłowie, kaž by to lekarſtwo było wokoło lekari, kaž dyrbjeli khorci hakle lekarzej na nohi pomhacž, hdyž je to tola wón, kotryž khorcy hoji. — A tola, ſchtožkuliž je ſo wſchitko ſpytało, evangelij miſchtrowacž abo ſamo ſanicžicž, wón móže pschezo hishcze ſ Pawolom (Iap. ſł. 26, 22) prajicž: ale ſ Bożej pomozu ſteju ja hishcze hacž do tuteho dnja. To ſłowo dyrbí wostacž; Bohu budž džak, stary evangelij je hishcze ſrjedža bjes nami. My mamy jón hishcze w naſchich zyrkwiach. Tam ſo wón preduje a jedyn poſtny cžaſ druhemu praji; Chrystus je horje ſtanył wot morwych. Haj, Bohu budž džak, my mamy jón hishcze w naſchich ſchulach. Tam ſo wueži po Lutherowym waſchnju a kaž doſko wón nam druhí artikel wukladuje: „ja wérju, ſo Jezuſ Chrystus, tón wérny Bóh a wérny člowjek, je mój knjeg, kž je mje wumóhł“, žana nusa njeje. My mamy jón hishcze w naſchich domach. Wſchak niz w wſchitkach, we wſchitkach wón ſenje był njeje, ale wſchudžom tam, hdyž ſu biblike a ſpěwarſke najlepſche knihi w domje, ſ fotrychž ſo w nufy ſaspěwa: „Na tebje, Chrystusze ſameho wſchu nadžiju ja ſtaju, a pschi kſchecžach a rowach: „Jezuſ, moja nadžija a mój ſbóžnik, tón je žiwý.“ My mamy jón hishcze w naſchich wutrobach. A hdyž jenož někotři ſ nami wuſnaja: ja wém, ſo mój wumóžnik žiwý je, je tu evangelij hishcze, je wón tam, hdyž chze najradſcho bycz jako wutrobu ſwjeſelaza, ſbóžnychcžinjaza powjeſcz wo Jezu ſu,

fiż je sbóžnik wschitkich čłowjekow. Tón starý dobrý evangelij. Bohu budź džak! my jón hisčče mamý.

2. Bóh pomhaj nam, so jón wobkhowamý. Pschetoż, hdyz to wjazy twjerdże stejcz njejdyrbjało: „horjestaný na tseczim dnju,” schto je potom wérność? schto historija? Kajku ważność by potom japoščotolske swědečenje mělo? Koho je Kephaś, koho ſu czi wucžomnizy wschitz, koho czi pječ stow bratrow na dobo widža, koho je Jakub, koho Pawoł ſam widžił, hdyz to tón horjestanjeny njeběsche? „Tón artikel wo Chrystuſowym horjestaczu,” praji Luther, „dyrbi naž ſdzeržecz, hdyz ſmijercz pschińde.” Kaž wěscze ſmijercz žana bajka njeje, ale wérność, tak wěscze je horjestacze Chrystuſowe tón wérny ſkut, fiż je nasche ſmijerci žahadlo wſal. A schto wotwižuje wschitko wot teho ſkutka Božeho? Wójstwo Chrystuſowe, wěſtość wumozjenja, nadžija wěcžneho žiwjenja. Wschitko na tym wiža. Bóh pomhaj nam, so jón wobkhowamý, dobrý starý jutrowny evangelij i jeho dobyczérskim kherluschom: o ſmijercz, hdze je twoje žahadlo? — A dale, hdyz to wjazy w myſli ſwiateho piſma a zyrfwinskeje wucžby wobſtacz njejdyrbii: wumrjeł ſa nasche hréchi — hdze dyrbimy čeknycz, ſo móhli tam wostacz? Bjes horjestacza njeje žana wérność, bjes Jeſuſoweho wumrjecza ſa nasche hréchi žana hnada wjazy njeje. Pschetoż to je hnada Boža, ſo mamý na Chrystuſu wumozjenje psches jeho frej, mjenujz y wodacze hréchow. A kaž dolho budža čłowjekojo, fiż hréch činja a ſwoje hréchi pósnaſu a ſacžu, budže to troscht swědomnia. — Młody duchomny fiż njeběsche i zyrfwinskej wucžbu psches jene, ſpýtaſche mręjazu žonu troschtowacz. Ale jeho ſłowa běchu ſlabuſchke. „Ssylniſcho, ſnies duchowny, ſylniſcho!” ſawola khora, „ja czežkocze podležu a ſchtož wj wschitko wo luboſcze Božej powjedacze, mi ničo njepomha, pschetoż Bóh hroſy ſchrafowacz wschitkich, fiż jeho kaſnie pschecſtupja, a ja ſym je pschecſtupila.” Grudny młody duchomny woteńdže a stareho naſhonieneho duchowneho ē ſej khorej póſla. Tón ſpěwaſche:

Ta frej a prawdoſcz Chrystuſa
Je moja draſta pschistojna;
S tej psched Bohom ja wobſtacz chzu,
Hdyž do njebja nutř poežahnu.

Tak mręjaza mér namaka. —

Bóh pomhaj nam, ſo wobkhowamý — starý dobrý evangelij, lěkaſtvo pschecſiwo ſmijerci a khudych duſchow troscht pschecſiwo hréchej!

Hamjen!

Wozehnjenje naſhich młodych ē ſchecſijanskej ſwobodnoſci.

(Po ſ.)

(Skónčzenje.)

IX. Prawe ſtejſchejo ſtarſich ē doroszjenym džeczom.

Hdžej ſo ſ wjetſcha bližchi ſwiaſt ſtarſcheju a džeczi roſwjaſuje, je mandželſtwo. To wſchaf prawje njeje, hdyz doroszjeni ſynojo a džowki, ſotsiž maja ſo nimo Boha ſtarſchim ſa wschitko džakowacz, — haj to je ſrudžaze, hdyz woni tule króčel do mandželſtwo činja, bjes teho, ſo ſu ſo ſtarſich w dowěrjenju a ponížnoſci wo radu prascheli a ſebi jich žohnowanje wuproſyli. Ale ſtarſhi dyrbja ſo tež tak ſadzeržecz, ſo móža a dyrbja džeczi ē nim dowěrjenje měcz. Hdyz ſyn wě: ja ſměm mojmaj ſtarſchim jenož ſ bohatej holzu pſchinycz, — abo hdyz ſtarſchej doroszjeni holzu stareho ſwibneho ſnajomſtwa dla abo druhej pſchinycz dla wudawatej, — ſo džiwacz njemóžech, hdyz doroszjeni

džeczi tule wulzy wažnu naležnoſć bjes ſtarſich wobſtaraja. Tak ſtarſich na jene dobo „fait accompli“ hotowa wěž pſchecſlapnje — ale ſchtó je wina? Štarſchej abo džeczo?

Ach, na tymle poli ſo wjèle ſhreſchi; ja njewém, hacž wjazy wot ſtarſich abo džeczi. Ale dokež tudy ſa ſtarſich pſchu, ja na to poſkaſuju, ſo dyrbja ſtarſchi — kaž daloko jim to neſak jich ſwědomnje dowoli — ſwobodnu wolu džeczi ejeſczie. Ty móžech jako nan a mačz radžie, wotradžecz — kaž je trjeba. Ale ty njesmijesch ſo jako thran poſkaſecz, ty njesmijesch ſwaricz, hdyz ſo hinač ežinjesch, hacž ty chyſche, njedyrbischi hněwny na bok ſtipicz, hdyz žentwa twojego džecza po twojich myſlach njeje. Pſchi tym wſchém dyrbischi ſa njeju proſyhez a luboſci ſnejmijesch wuſtudnycz dacz.

To wſchaf je móžno, ſo „džeczi“ psches ſwoju winu do ſrudnych wobſtejnnoſcžow pſchińdu. To wſchaf je ſrudnje ſa džeczi a ſa ſtarſich. Ale hórje je, hdyz ſo ſtarſchi tajkeje žentwy dla, fotraž ſo jim njelubi, ežiſče wot džeczi džela. Ty njemóžech doroszene džeczi ſ mozu pſched tym ſakhowacz, ſo njebychu ničo wopacžne ežiniše. Husto dyrbji je ſchfoda hakle powuežicz, kaž je wěſce tež tebje tu a tam ſchfoda powuežila. Ty njesmijesch je ē temu nuſowacz, ſo wone twoje nahladu hnydom pſchiwoſmu, ale dyrbischi ſo wot nich pytač a praſhecz dacz. A hdyz chzedža potom ſame ſwoje pueže thodžie, woftaj je — wone maja ſcěhwki ſwojego wopacžneho žiwjenja ſame njescz. To ſo pſheměnicz njehodži. Mačz džeczi móžech ſakhowacz, ſo ſo na ſpſchewach njewozahaja, wulke pač niz.

Šhromadnje: Hdyz ſu džeczi doroszene a ſamostatne, ſi wjetſha ſtarſiſke pwoueženje dale hicž njesmije hacž džeczi jo pytaja a ſebi žadaj. Pomalku, po nežim dyrbja ſo ſtarſchi ſwojego ſnijenja wſdacz. Woni dyrbja kaž předy žrlo luboſeže, wotewrjene durje troshta a ſwérneje rady ſa džeczi wostacz — niz pač tajzy, ſotsiž ſa tym ſteja wschitke pueže džeczi ſacžiſnycz. To běſche mi ſrudnje, jako ja pſched krótkim mlodeju mandželſkeju — fotrejž pſched wažnym roſhudženjom ſtejſchtaj — napominach, ſo býſhtaj ſo ſtarſcheju mlodeje mandželſkeje, fotrejž běſhtaj hiſcheje žiwaj, wopraſchaloj, a wonaj mi ſo krótka wotmolwischtaſtaj: „To je podarivo; pschetož ſtarſchej to ženje ujehataj, ſchtož mój chzemoj.“

Ale tak njebudže, hdyz býſhtaj tejle ſtarſchej pod rukomaj žohnowazeho Chrystuſha žiwaj byloj a na njeho w modlitwje hladaloj. Hdyz by tak pola njeju bylo, potom býſhtaj tež to ſedženje měloj, ſo chzetaj tajfaj bycz, kajfejž žohnowanje, luboſež, mér, ſwětlo a troscht dawataj — a to wožebje ſwojim džeczom. A hdyz tež tute (ja ſebi na doroszene džeczi myſlu) to druhdy prawje njerosymja. — haj, hdyz ſu jich pueže druhdy tajke, ſo dyrbja ſtarſchi ſo rudžie, ſtarſchi tola njepſchestanu lubowacz a proſyhez. A potom tež wěſce njepſchestanu w wérje dobru nadžiju měcz.

Zow placži to rjane ſłowo naſcheho ſbóžnika: „Sbóžni ſu czi, fiž njewidža a wſchaf wérja.“ Schto dyrbimy wěricz, hdyz tež njewidžimy? Nō, bjes druhim to, ſo naſche džeczi, hdyz tež hacž dotal jako Bož džeczi njekhodža, haj, hdyz ſo tež pſchezo bóle wot Boha ſdaluja, — haj, runjež to widžinu, dyrbimy my tola wěricz, njethablažy wěricz, ſo Boža hnada je jemu na prawy puež dowiedze. My dyrbimy wěricz, haj, my dyrbimy wjedžecz, ſo je Boža luboſež ē nim tyžaz króč wjetſha hacž naſcha.

Haj, jeno ſo my njewuſtuđnijemy w čakanju, w nadžiji, w wérje, w lubowanju, w modlenju — potom dyrbji ſo ſkónčenje wschitko roſjaſnicz. Schtož Ambroſius, Mailandski biskop, pſched 1500 lětami ſwérnej Augustinowej macžeri, Monizy, praji, mjenujz: „Ssyn telko ſylſow a modlitwom njemóže ſhubjeny bycz“, to praji ſwérny njebjeſki paſtý ſu duchow troscht tež tebi, fiž ty ſnanu wo twojego ſhubjeneho Augustina žarujeſch a ja njeho proſyſch. To ſo ſtacz njemóže, ſo by ſwérna proſtwa nanowſkeje abo macžerneje wutroby ſahanibjena byla. Sbóžna by ty, o macžerka, fiž ty ſwojemu džeczemu dwójžy žiwjenje da; přemi króč, hdyz jo ſo boſoſežu do ſwěta narodži, druhi króč, hdyz by jo ſo tyžaz ſylſami won wuproſyła ſe ſyčzow teho ſwěta. „Schtož wěri, tón njecžeka“ — tón ſo njeboji; to je to jene. A to druhe: „Sbóžni ſu czi, fiž njewidža a wſchaf wérja.“

S czežkeho eža ſa.

2. Schwejda ſo bliži.

Koło woſko lěža ležesche ſwiaty ežichina. Nōz běſche ſo myyla. Pomalku žolnijesch ſo hiſcheje nōzna mhla a furjawa

po dolinach. Skonečnje wudobý ſo ſkonečko. Wono poſločováſche rjany wobras měra: hajnkownju a kolo wokoło wyżoke ſchmréki.

Hajnkownja ſama njebeſche pſchewyžoli twar. S tolſtých rjadow běſche natwarjenia, runje tak, kaž jaſtarſte domy w ſſerbach. Pſches niſke woſnjeſchka hladachu ſtare ležne ſchtomu do jſtwy, ſhiba ſo běſche Hajnkez macz nutska woſenzy jaſhunyla. Šeleny kaž lež, běſche tež ſkromjanu kryw na Hajnkez domſtim; ſeleny moch roſſcherjeſche ſwoje kořeſchki na poł ſhniſej ſkromje. Khežne durje běchu huſte a niſke. W mólečkej ſahrody, kofraž běſche mjes domom a ležom, kežejachu poſleňki mjes naſymſtimi róžičkami. Pödla ſahrodi ſorleſche ſo woda ſe ſemje, jažna a čerſtwa, ſo běſche radoſež, ſo ſe ſtudniczki napiež. Mózny dub, drje někotre ſta ſtarý, jaſkitowaſche ſe ſwojimi halosami khežku. Tam nimo wjedzeſche wuska ſchežežka do leža.

Khežne durje ſo wotewrichu. S domſkeho wuſtupi hajnik a ſa nim jeho ſyn Jan. Sa nimaj pſchiidjeſchtaj macz a Handrij. Nan a Jan mějeſchtaj wobaj ſekeru, piwu a doſhe ſkaladlo, ſi kafimž w ſtarſkich čažach na hoútrou ſhodžachu a ſi kofrymž ſo wobrachu.

Macz a Handrij pſchewodjeſchtaj jeju hacž kónz ſahrody. Tam podaſchtaj jimaj ruku a džechtaj ſi nimaj: „Pſchewodž Bóh!“ Potom ſo wróžiſchtaj. Nan a Jan pak ſhubiſchtaj ſo w huſežinje. Hdyž běſchtaj někotre ſta kročelov döſchloj, džechte nan ſi Jankej: „Njecham ſkomdžicž, ſo ſo w prawym čažku pſched njepeſcheczelom wuſhowanym, kaž doſho je čažka a dobra ſklađnoſež; ſa někotre dny mohlo hižo poſdže byež.“

„Chzemý my naſch domežk w holi wopuſhežiež a do města ſacžahnyež?“ wopraſcha ſo Jan.

„Ně, my hiſcheze w holi wostanjemy“, wotmoſwi nan, ſhym ſebi wěz hinaſ wumyſlit. Podarmo nimamoj dženža ſekeru a piwu ſobu; puež, kofryž ſi nam wjedze, je huſki, a jenož ſchtobž jón derje ſnaje, ſo po nim namaka. Sso wě, předku, hdyž ſo wot dróhi wotdželi, dohlađaju ſo tež zuse woeži na njón. Tam, ſebi myſlu, popuſhežimoi telko ſchtomow, ſo ſo nichto wjazy na ſchežežku njeđohlađa, ſo ſebi nichto myſljež njemóže, ſo wot tam puež ſi člówſkemu wobydlenju wjedze.“

Poł hodžiny drje běſchtaj ſchloj, duž pſchiidjeſchtaj na dróhu. Na mějeſe podaſchtaj ſo do džela. Ropot ſekery a piwy klinčeſche pſches cíchku holu. Jedyn ſchtom wali ſo po druhim ſi ſemi. Tež bôle ſi boka popuſhežeschtaj někotre ſchtomu; „pſchetož“, praji nan, „jeli jenož na tymle jeniczkim mějeſe drjewo ſpuſhežamoj, dha budje ſo ſawidne woko Schwejdow hnydom domaſacž, ſo ſa tym něſchtu teži!“ Tak dha ſpuſhežeschtaj drjewo a to někotre dny doſho.

Na nowy týdžen mějeſchtaj tež nowe dželo. W hľubokim dole rěčki Brěñizy ſhotowaſchtaj ſebi ſhowaniku, ſo mohli tam w čažku ſtýknosež ſo wuſhowanecž.

Tehdy njeſeſche Brěñizy brjoh derje twarjeneho pueža, kaž dženža; tež bě w Draždžanskej holi jenož mało puežow. Byla hola běſche tehdy ſi džela hiſcheze praſtarý lež, w kofrymž ſo wjelk, a džiwje ſwinjo a druhá džiwja ſwérina ſhoweraſche. Brěñiza běſche tehdy ſi čažami torhaza woda. Hdyž běchu doſhežowe čažy, abo hdyž naletne ſlónzo ſněh a lód roſtajesche, a hdyž jemu ežoply naletny deſhež pſchi tym pomhaſche, potom běſche Brěñiza torhaza woda, kofraž kamjenje a ſchtomu ſobu torhazche a brjohi podrywaſche a najzylniſche ſchtomu ſpomalovaſche. Tehdy njeſtarasche ſo nichto wo io, hdyž běſche woda kamjenje ſwalała, a hdyž podtorhane ſchtomu wodu hacžachu, ſo by wodu do ſtarých ſklijuw ſwiedl. Džiwje a ežemne běchu Brěñizyne doliny a wožebje tam, hdyž dženža woda pſches ſkaliny brjoh dele pada. Tu běſche ſo pſched nahlej ſkale woprađita měſchenza wot kamjenjom a ſchtomow nakopila. Dornízele, paprurosch, a ſcheroke bahno (tonidlo) pſches wulku wodu naſtate, kryjachu měſtno na wſchech boſach. Tu nanoſheschtaj nan a ſyn wſcho, ſchtož je ſi živjeňské potrjebje trébne. Tež wſchě drohe wěžy, kofrež w ſwojim wobſedženſtvi mějachu, tu wuſhowaſchtaj. Tak do- njeſeschtaj tu ſhem tež wulku kchinju ſi pſchedzenjom, kofrež běſche macz na doſhich ſymſich wječorach napſchadla. Plat, pulver a wołoj, brónje, kofrež runje njetrjebachu, pjenjeſh, džedowe na- mřevſtvi, drohotnu ſtarſku bibliju, haj wſchitko, ſchtož by ſo pakſtnikam něſak ſpodobacž mohlo, tu ſhowerachu.

Šhoweraka ſama běſche jara jednora. Tſi deſki běchu pſches bahno poſložili, tak ſo w blócze težazý njevoſtachu, hdyž chyžku na druhí boſ. Sa ſkalu a ſa ſeřkami běſche wona tak derje

ſhowerana, ſo by ſo hakle na nju dohlađaſ, hdyž pſched njeſtejeſche. Tſeſchka, ſe ſkorý ſhotowana, pſched deſhežom wuſhowa. Koliki, ſi halosami ſaplecžene, běchu ſeženy. Na podnožk ſkladžechu ſamjenje a deſki, a na nje ſaſčelachu huſcheny moch. Tak běſche wona tež ſa ſymniſchi čaž ežople wobydlenecžko.

Schtož člówſka ruka ſi wuſhowanju ſamože, běſche ſo ſtaſo. Byli ſo njepeſcheczel woprađe hacž ſi hajnkevni namakaſ, a bychu-li Hajnkezy čaž ſi čeſnjenju naſeſchli, bychu tu derje wuſhowanii byli.

(Poſracžowanje.)

Duſhny ſobudar do mandželſtwa.

Mér budž ſi wamaj.

(Poſracžowanje.)

Najch knjeg pak ſklyſchi a wuſklyſchi radu mandželſteju ſhromadne pomodenje wo mér. A hdyž wón jimaj ſwój mér da a jón jimaj ſdžerži, wſchón zyly džen, wſchón zyly týdžen, ſa zyłe leto, wſchón njepoſmučený: je to wěſeſe něſchtu džaka hdyne. Wſchako tola tónle „mér“ kóždemu ſobu do jeho „wſchédneho Božeho khléba“ ſkulicha, kaž naſh najch Luther powucži: „mér, ſtrwoſež, pótſiwoſež, čeſež atd.“ a ſwój wſchédny Boži khléb dyrbimy tola wſchitzu ſi podžaſknjenjom ſi ſebi wſacž.

Ale wſchitzu dyrbimy ſo tež wo to prózowacž, ſo mohli bjes ſobu ſwjeczeni ſwostacž je ſwjaſkom měra. Wſchitzu pak mōžemy tež wjele ſi temu popomhačž, ſo měli tajfile mér doma bjes ſobu njeſtaſeny.

Hleſtaj, lubaj ſkuljenaj, nětſle mataj ſo wobaj bjes ſobu lubo, hewaſ buđiſchtaj na nihdy njeſeſhzyloj je ſobu do mandželſtva ſaſtupnež, ale wój buđetaj w ſwojim dalschim ſhromadnym ſiwijenju ſhonicž, ſo ſměje druhdy waju tón tajke ſwoje džiwné myſle, a druhí ſwoje hinaſche — a to husto pſchi někaſkej maļej, ſnadnej wěžy, kofraž ſkoro ſlowežka hdyne njeje.

Ale jeli ſo wamaj po čažku ſi něčim njenadžižy takle ſeſidže, — tehdy ſebi kóždy rjektaſ: „Towle pödla chzu ſo pravje na ſedžbu wſacž, chzu ſebi wſcho roſhlađniwje pſchepomnič, rěczež a ſdokonječ.“ Sechzyl waju žadyn ſo na pravu ſtronu ſmějež. tamón druhí pak na lewu, tehdy njeſajtaſ žadyn ſamemu ſebi hicž, kaž ſechzyl, ani njeſajtaſ wſchemu hicž, kaž ſechzyllo hicž, hewaſ ſmějetaj waju wěz bórſy roſrihanu. Ale ſapschimuntaj radscho kóždy waju wobojeju wěz do jeneje horscheze, roſepomuntaj ſebi wſcho ſwérku, ſi měrom a ſi roſomom.

Dopomíntaj ſo na to, kajke rjane a hdyne powucženje ſtaj ſi dobom ſobu ſi waju ſwerovalanjom doſtaſo. Tehdy buſchtaſ kóždaj, jedyn ſa druhim, wo jene a to ſame praschanaj, a ſtaj tehdy kóždaj na to ſame praschenje ſi jeniczkim jenym ſwojim „haj“ wotmoſwiſo.

Takle dyrbí pola waju w ſwiatym mandželſtvi pſchezo bjež a ſawostacž. Štaj ſebi něſchtu dorjeſkoj a je waju jedyn do něčeho ſwoje „haj“ dorjeſko, tehdy dyrbí ſebi tamón druhí na wſchě džefacž kročž a hiſcheze hiſcziſho roſmyſhlicž, předy dyžli jemu do tuteho ſwoje „ně“ rjeknje. Hewaſ ſmějetaj bórſy bjes ſobu hotowu ſwadu a njeſokoj. A hdyž waju žadyn do něčoh ſrjeknje „haj“ a druhí „ně“, hdyž ma jedyn ſwoje tajke myſle a druhí ſwoje hinaſche, a je ſebi jedyn tole ſamyzlik, tamón druhí něſchtu hinaſche, a je strach, ſo mibhloj ſo bjes ſobu ſwadžicž: o, tehdy Božedla žadyn njeporjekútaj: „Duž moje dla ežin, kaž ſechzeſh, ja budu na moju ſtronu tež ežin, ſchtož ſo mi ſaſpodbniſe“, abo: „Tole je moja staroſež, tebje wſcho to něžo njeſtarasche.“ S tym buđeschtaj ſebi ſi jenym dobom ſwój domſti mér roſraſloj, kaž něchtu něſchtu ſwoje ſchleñcžane roſraſnje, ſo jemu do wſchech kutoſ na fruchi ſlěta. Hdyž bylo we wſchém mandželſtvi ſiwijenju žane něſchtu, ſchtož by tameho druhého mandželſteju něžo njepoſtaralo? Njerěka pola mandželſteju ſpoči: „Wſcho moje je ſi dobom ſobu twoje? ſyň ja počeſežený, by jo ty ſobu ſo mnū? je eže něchtu ſi něčim ſrudžil, tajſi je mje ſi tobu ſobu ſrudžil, wjeſzelu ſo ja, ſwjeſzelich ſo ty ſo mnū?“

Ně, žadyn hněw ſo nihdy žeňe njeſmě ſi waju ſaprylicž. Rospomíntaj ſebi wſchě waju naležnoſež ſi měrom; kóždy nufuj druhého, ſo tamnemu njeſeſhzylo ſi wótriſhini hloſom ryczež, dyžli móže kóždy druhemu doſroſymicž. S pödlaneje jſtvy abo ſi pobocženeje komory abo ſi wonka waju domſkeho nježmě nichto ani najmjenſchho ſlowežka wo tym popytnyč, ſchto ſtaj ſebi bjes ſobu jako mandželſtaj nutska wó jſtvi doprajiloj.

Hewał było skoro, kaž sechzyłej ſebi wój ſe wschej mozu zuſzych ludzi ſ waju wótrym doprajeniom ſhem ſeczericz, ſo dyrbjeli potom ſuſodzo waju ſazlyſcho praſicž: „Bohu ſkorzeno, taj wobaj tam nutſka ſazb prawje wóttje bjes ſzobu ſakhadzataj!” Poſluchaj jeno radſcho kózdy ſ mérrom a ſ czicha na druheho, ſo móhloj ſebi doſroſymlie, pſche eżo chzył tamón druhi něchtó hinaſcho ſczinjene měcz, ſuadno ſo pödla na to dohladataj, ſo ma tón tamón tež ſwoje prawe pucze a myſle. Směje tamón ſwoje prawe pucze a myſle, pſcheſzwédečtaj ſo wo tym; ſměje pak tón tamón wo tym džiwnie myſle, pſchepoſtaſaj jemu to tón druhi. Pravda a prawo nima ſpochi ſwoje město na wěſtej jeněj stronje, nihdy do wěcznoſcze pak ſpochi na ſamej mužowej stronje.

Husto mataj kózdy ſ něčim ſwojim praſenym ſwoje dobre prawo, ale wſcha wéerna prawda leži ſ wjetſha kředž wobojeju ſamýſlenja. Na tu pak duſhne wobaj na dobo pſchiindžetaj, hdyž ſo jedyn druhemu bliże do bliſka ſtupi. Na tajfele mudre ſađerženje dyrbitaj ſo we waju mandželskim ſiwenju ſwuczeč, a ſ nim ſwoje dotalſche džiwnie ſamýſlenje ſapreč.

Kotryž waju takle je ſwojej dobrej myſlu a ſ milym ſađerženjom tamnemu druhemu do předka ſaſtupuje, tón ſ tym temu tamnemu ſwoju najwjetſchu ſlužbu wopokaſe. A ſlužicž ſebi bjes ſzobu dyrbitaj, to wſchaſ ſo tež wěſce wobaj ſechzetaj jako ſwérnej dobrej pomoznikaj.

Staj wój dotal na wukloj ſlužicž a ſo do zuſzych ludzi do namakacž, ſlužtaj ſebi nětke bjes ſzobu jedyn druhemu ſ luboſeču. S teho ſmějetaj ſwoju rjanu ſlódku mſdu „bjesſzobnu luboſeč“. Budztaj bjes ſzobu pſcheſzelnaj, a po duchu milaj.

Dobre ſlowo ſebi ſpochi ſwoje dobre město donamkuje. Žanoh' dobroh' ſlowežka, kajkež ſebi jedyn do druhoſ ſprajitaj, njebudžetaj ſo nihdy ženje kacž, ale wěſce wſchěch ſwojich ſlych ſlowow, kajkež jedyn do druhoſ ſawrjeſzne, ſ nim pak teho tamneho ſraní.

A póndze junu waju žadyn ſwojemu njebohemu mandželskemu plakajo ja kaſhežom, — tajki ežaſ tu junu waju něchtó ſměje — tehdyn budže ſe wſchém jeho kacžom poſdze, tehdyn waju žadyn něčo wjazy wročicž ani ſdobičz ujemóž. Schtož pak ſtaj kózdy druhemu ſ wjeſzlu wopokaſal, ſ luboſeči dokonjal, tajkeho budže ſo waju žadyn kacž ujetrjebač.

Haj, wjele ſebi ſwiaty ja poſchtol wot kózdeho mandželskeho požada, ale niz pſche wſchu mérnu wjele, hdyž praſi: „Snjeſtaj ſo bjes ſzobu ſ luboſeču; wſchě waju ſtutki ujech ſo ſ luboſeču ſtanu.“ To rjane ſlowo, kotrež je naſch luby ſbóžnik na ſwojim předowanju na tamnej horje wuſtej: „Sbóžni ſu eži měrni, pſchetož woni budža „Bože džecž“ rěkačz“ napischtaj ſebi ſe ſlothy mi piſmikami doma wſchě duri, ſo měloj je ſpochi na wocžomaj, to ſame ſapiſch wamaj Boži ſwiaty Duch ſam ſe ſwojim porſtom do duſche, „ſo chyloj bjes ſzobu po nim jedyn ſ druhim wobkhađečz jako ſbóžnej Božej džecži, kotraž ſtaj naſcheho měrnego ſbóžnikowemu poſtrowjenju poſluſchnaj a ſo wſchědnje po tym ſložitaj, ſchtož wamaj wón ſ nim praſi: Měr budž ſ wamaj!

(Poſrjeſzwanje.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Sańdženu ujedželu bu knjeg diakonatſki vikar Sarjenk pſchi ſerbſkej Michalikoj zyrfi w Budyschinje na něm ſkim ſemſchenju ſa ſtatneho diakona ſwiedženſz ſapokaſanym ſſerbi ſu ſo wěſce nadželi, ſo ſo ſapokaſanje na ſerbſkim ſemſchenju ſtanje, dokelž je Michalika woſada ſ najwjetſchego džela ſerbſta.

Wukle ujefbože je ſo ſańdženym thdženym na ſ ſlepjanſkim dwórnishežu ſtalo pſches to, ſo dwaj ežahaj hromadze ſjedžeschtaj. Z ludžo buchu czežko ſranjeni, ſ fotryž ſa krótki ežaſ 2 wumrjeſhtaj, lohko ſranjenych je jich wjele. Pſchi wſchěch dobroch naprawach na ſteleſnizach dyrbimy bohužel ſ teho poſnacž, ſo ſebi myſlicž ujemóžemy, ſo ſmny bjes wſchego ſtracha, hdyž na ſteleſnizah jědžemy. Na ežoviku mudročz ſo ſpuſtežecž a twarieč, njeponha, hdyž Boh tón knjeg ſwoju wobarnowazu ruku nad nami ujedžerži.

W Lipſku je ſapocžat teho měkza 29 theologu w prěnje pruhowanje wobſtało. ſſerb žadyn mjes nimi njeje.

Khěžor je ſo ſe ſwojeho puczowanja domoj wročiwiſhi naſymil a w tu ſhwili w Wilhelmskohé pſchebhywa. Džakowanano Bohu jeho ſthorjenje ſtrachne njeje, tač ſo nadžiomije bórsh wotkhorí.

Ruſki khěžor Miſlawſch chze jako hójez naſcheho khěžora pſchi manevrach wokolo Wrótklawja — dali Boh — pſchitomny byč. Boh daj, ſo ſo pod nowym ruſkim khěžoram ſaſo němiske a ruſke khěžorstwo bôle pſchecželitej. To by naſlēpsche rukowanje ſa měr bylo; pſchetož Franzowska ſama ſebi njeſwéri na wójnu myſlicž.

Sabyciwoſcž.

Hdyž ja tole ſlowo mjenuju, budže někotry na ſwoju wutrobu dyricž a ſo na wſchelake padý dopomnieč, w fotryž je ſham ſabyciſily był. My wſchaſ bychmy ſteci a njeprawi byli, hdyž bychmy tudy wſcho po jenej mérje měricž chzyli. Wona je ſabyciwoſcž, fotraž je čeſlny brach. Sa nju móže ſebi čzlowjek runje tak mało kaž ſhroma ſa ſwoju ſhromoſcž a na ſhuchocžinu čeřipjazy ſa ſwój kaſchel. Wo tym tudy njerěčimy. Tež to jenož ſ džela tudy ſluſcha, hdyž nima wulfi wucžem ſa małe a ſwontowne wězy, fotryž ſu jeho myſlam ſdalene, pomjatka, kaž njebočiſči ſławny profesor Tholuk, fotryž žaneho puczowanja čzinicž nje-móžesche, ſo njeby něhdze koſſer ſtejo woſtajil, abo kaž wulfi hudžbnik Beethoven, fotryž mějeſche něhdyn dwě wobydleni, dokelž pſchi wot-najenju druheho bydlenja ſebi wjazy na to njemýſlesche, ſo ma hižo druhdze hoſpody. To ſo čzlowjek ſnanu wuſměje, ale to wón tajfemu mužej ſa ſlo nima. Na něchtó druhe my džiwanym, hdyž my wo ſabyciwoſcži jako wo njeprawom rěčimy. My praſimy: čzlowjek ma ſa wjele, ſchtož by ſabycž dyrbjal, ſmjerč dobry pomjatk, wón pak wjele druheho ſazb jara khetſje ſabudž, ſchtož ženje ſ myſlow ſhubicž ujedyrbjal.

Póſnajesč, ſchto ja chzu? Tebje je něchtó ſraní, tebi někajku ſchfodou čzinil. To móže hižo dohlo byč ale ty to tola ſabycž njemóžesč. Kaž husto wón tebje ſetka, ſo ty ſazb na tu wěz dopomniſč. — Něchtó je tebi něchtó winoſty. O fakt ty to derje w myſlach wobkhowaſch! Ty to hacž na pjenjeſk wěſh a ſebi daň derje wobliežiſch. — Abo něchtó je něchtó njeprawe čzinil a ſwoje nijeno ſ czežkim hréhom womaſal. Poſdžiſho ſo wón teho ſaje, wón potku čzini a hnadi pſched Bohom namaka. Poſa čzlowjekow tež? Ach te maja ſmjerč dobry pomjatk, eži jemu to wjazy njeſabudu.

Wulzy jara džiwnie nětko je, ſo eži ſhami ludžo, fotřiž maja na jenym buku tajki dobrý pomjatk, ſazb na druhiム buku něchtó czežko w pomjatku wobkhowaja. Najprjedy ſo to w jich ſham ſyñych naſežnoſežach poſkaſuje. Čzlowjek je hlupoſeč čzinil, ſo ſo jemu ſměja, wón je hréch ſawinowaſ, fotryž najhóřſche poroči ſebi ſaſluži tač derje wot druhich ludzi kaž wot ſamžueho ſhvědomuſia. Čzoho dla ſo čzlowjek tač bórsh ſazb ſměruje? Wotmolwjenje: dokelž je wón tak ſabycžiwy. Wón je na tu wěz ſabyl. Runje tak je w wobkhowe ſ bliſhimi. Ty dyrbisč tola pſchidacž, ſo ſy ty druhich ludzi husto ſraní, jim ſchfodu načzinil. Wobkhowaſch ty to tež tač dohlo w pomjatku kaž to, ſchtož ſu druh ſebi čzinili? Ja ſo wjetuju, ſo je w tym twój pomjatk hubjeny a wón ſwoju ſlužbu njeſopjeli. Dale. Tebi je něchtó ſlužbu wopokaſal, dobrotu čzinil. Tow by dobrý pomjatk nuſny był, ale runje w tym wón naſh wopuſcheži. To ſo bórsh ſabydže a potom rěka: nježak je ſwěta mſda. Chzesč ſo ſnanu wuſczeč ſ hubjenym pomjatkom? To rěka ſo ſham ſhebač. To je jeničz ſla wola, a ta dyrbí ſo ſlamacž, pſchetož tale wola njeje čzlowjeku ſ ſbožu, ale ſ ujebožu na wěčze.

Něchtó ſ roſpominanju.

Wſchědnje na wuklu wot ſiwiſch wumrječ, — wot mrějazych ſiwiſch byč.

* * *

Budž ſylniſchi kózde ranje, ponižniſchi kózdy wjecžor.

* * *

Kózdy pſchecžel budž tebi ſawdaw ſ pſchecželniwoſcze Božej.

* * *

Hromadž w měrnyム ežaſu ſa njemérne ežaſu ſwoje možy.

* * *

Mrōčeče drje ſlōnečko ſamrōežuſa — ale jo tola ſenje njehaſnu.

* * *

Na wuklu wſchědnje pſches powjedanje druhich — mjeſczeč.

* * *

Na wuklu poſluchacž, luby pſchecželo, — potom na wuklnejſch wſchitko roſpominacž a rěčezč.